

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyň Mgr. Zdeňky Winklerové a JUDr. Ivety Veselé ve věci

žalobce: **Dr. Karel R.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx, xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Ilonou Kindlovou
sídlem Hvězdova 1716/2b, Praha 4

proti
žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3
zastoupený advokátem Mgr. Martinem Bělinou
sídlem Pobřežní 370, Praha 8

za účasti vedlejších účastníků na straně žalované:

Jan B., narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
a
Jana V., narozená dne xxx
bytem xxx
oba zastoupeni advokátkou JUDr. Zuzanou Navrátilovou
sídlem Jeseniova 1151/55, Praha 3

o nahrazení projevu vůle žalovaného při uzavření smlouvy o bezúplatném převodu pozemků, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. 11. 2019, č. j. 15 C 164/2018 – 552,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé (II.) **mění tak**, že žaloba, aby soud nahradil projev vůle žalované uzavřít se žalobcem smlouvu o převodu pozemku podle zákona o půdě ohledně pozemku: parcela č. xxx v k. ú. xxx, obec Praha, vedená u katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, se zamítá.
- II. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou se žalované právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů nepřiznává.
- III. Ve vztahu mezi žalobcem a vedlejšími účastníky na straně žalované nemá nikdo právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení o žalobě na určení, že pozemek parcela č. xxx v k. ú. xxx, obec Praha, vedený u katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha je ve vlastnictví státu a příslušnost hospodařit s majetkem státu k ní vykonává ČR Státní pozemkový úřad (výrok I.). Výrokem II. nahradil projev vůle žalované uzavřít se žalobcem smlouvu o bezúplatném převodu pozemků parcela č. xxx v k. ú. xxx, obec Praha, vedený u katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha a výrokem III. uložil žalované povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku nahradit žalobci náklady řízení ve výši 20 086 Kč k rukám jeho právního zástupce.
2. Rozhodl tak v řízení, v němž se žalobce domáhal nahrazení projevu vůle žalované s odůvodněním, že je nositelem nároku na vydání náhradních pozemků podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“).
3. Žalovaná navrhl žalobu zamítnout s tím, že žalobce vede řadu dalších totožných řízení a celková hodnota všech požadovaných pozemků převyšuje výši jeho restitučního nároku. Má za to, že vůči žalobci nepostupovala liknavě či svévolně, dále uplatnila námitku promlčení a rozporovala rovněž to, zda požadovaný pozemek je vhodný, neboť se na něm nachází územní systém ekologické stability (ÚSES) – Regionální biokoridor.
4. Soud prvního stupně zjistil tento **skutkový stav**: Na žalobce dědickou posloupností po původních oprávněných osobách Anně W., resp. Janu Č. přešel nárok podle zákona o půdě za nevydané pozemky v k. ú. xxx v rozsahu daném rozhodnutím Pozemkového úřadu Praha ze dne 25. 3. 2005, č. j. PÚ 113/91/7. Původní pozemky mají stavební charakter a výše restitučního nároku žalobce činí 7 986 000 Kč. Žalovaná je vlastníkem pozemku, jehož vydání jako náhradního se žalobce domáhá, hodnota tohoto požadovaného náhradního pozemku činí 47 069,50 Kč, jedná se o ostatní plochu. Žalobce se opakovaně hlásil do veřejné nabídky pozemků podle § 11a zákona č. 229/1991 Sb., ale žádost žalobce byla zamítnuta z důvodu, že žalobce požadoval pozemek ve vyšší ceně, než činil jeho restituční nárok, neboť žalovaná neuznala žalobcem předložený znalecký posudek. Žalobce žalovanou opakovaně vyzýval k

přecenění výše jeho nároku na náhradu za pozemky v restituci nevydané, když nesouhlasil s oceněním pozemků žalovanou jako pozemků nestavebních. Žalovaná zařazuje do veřejných nabídek pro restituenty pozemky, které tvoří biokoridory/ÚSES, pozemky určené pro realizaci územního systému ekologické stability apod. V době rozhodování soudu prvního stupně byl restituční nárok žalobce uspokojen částkou cca 6 510 362 Kč, takže neuspokojený restituční nárok žalobce stále činí cca 1 475 638 Kč.

5. Po **právní stránce** obvodní soud aplikoval § 11a odst. 1, 2, § 14 odst. 1, § 16 odst. 1 a § 28a zákona o půdě; § 6 zákona č. 503/2012 Sb. o Státním pozemkovém úřadu (dále jen „zákon o SPÚ“) a poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, podle které je nárok oprávněné osoby na náhradní pozemek právem, které je vymahatelné, a lze je realizovat uložením povinnosti uzavřít smlouvu (*viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 28 Cdo 1847/2001 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 28 Cdo 4180/2007*).
6. K nutnosti ocenit nevydané pozemky jako stavební poukázal na judikaturu, podle které je možno oprávněné osobě poskytnout náhradu jako za pozemky určené pro stavbu dle § 14 odst. 1 vyhl. č. 182/1988 Sb., ačkoli byly v době převodu na stát v evidenci vedeny jako pozemky zemědělské. Soud musí v dané věci vzít především v potaz, zda v dané věci byla vydána např. územně plánovací dokumentace, která dané pozemky předurčuje ke stavebnímu použití, čímž značně zvyšuje jejich hodnotu v momentě jejich převodu (*viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. 28 Cdo 1816/2016, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1974/2010 ve smyslu výkladových pravidel obsažených v nálezů Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2004, sp. zn. IV. ÚS 176/03*). Při prokázání liknavosti postupu žalované vůči žalobci není třeba vázat důvodnost žaloby na uložení povinnosti žalované uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu pozemků dle zákona o půdě na podmínku předchozího zahrnutí těchto pozemků do veřejné nabídky (*viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009*), žalobce se může domáhat vydání konkrétních náhradních pozemků, které si sám vybere (*k tomu viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 28 Cdo 808/2008*).
7. Soud prvního stupně uzavřel, že žalobce je oprávněnou osobou ve smyslu § 4 zákona o půdě, má nárok na vydání náhradních pozemků za pozemky, které mu nebyly vydány z důvodu uvedených v § 11 odst. 1 zákona o půdě a tento nárok nebyl dosud v plném rozsahu uspokojen i přesto, že byl uplatněn právním předchůdcem žalobce v zákonem stanovené lhůtě. Žalovaná postupovala vůči žalobci a jeho předchůdcům liknavě a svévolně, neboť nesplnila svou zákonnou povinnost převádět náhradní pozemky v co možná nejkratší době a co možná nejširšímu okruhu oprávněných osob, přičemž struktura její nabídky náhradních pozemků by však měla mít nejen kvantitativní, ale rovněž i kvalitativní parametry, aby byla náhrada poskytnuta v co nejkratší době (*srov. i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 3767/2009*). Liknavost a svévole ve vztahu k žalobci pak byla představována též tím, že žalovaná po celá léta evidovala nárok žalobce pouze ve výši 318 357,90 Kč, neboť vycházela z ocenění nevydaných pozemků jako pozemků nestavebních, ačkoliv měly být oceněny jako pozemky stavební, když byly státem vykupovány za účelem zřízení závodíště, a to přes aktivní přístup žalobce, který opakovaně o přecenění pozemků bezúspěšně žádal. Žalovaná však nadále prosazovala svůj nesprávný názor na způsob ocenění nevydaných pozemků, aniž přihlédla k již ustálenému právnímu názoru Nejvyššího i Ústavního soudu na způsob oceňování pozemků v obdobných případech. Možnosti uplatnění nároku žalobce na náhradní pozemky ve veřejné nabídce jsou přitom zcela odlišné za situace, kdy je žalovanou dlouhodobě evidován nárok žalobce ve výrazně nižší výši (v řádech milionů korun). Jinou cestou, než podáním žaloby u soudu, se žalobce zohlednění správné výše jeho restitučního nároku domoci nemůže. Žalovaná i přes aktivní přístup žalobce, kdy žalobce opakovaně žádal o přecenění jeho restitučního nároku a přes nesprávné ocenění jeho restitučního nároku žalovanou se snažil o účast ve veřejných nabídkách, bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala

uspokojení jeho nároku, následkem čehož se ocitla v mnohaletém prodlení. Následkem liknavého až svévolného postupu žalované nelze po žalobci spravedlivě požadovat další účast ve veřejných nabídkách a proto je namístě vyhovět žalobě o vydání konkrétního vhodného pozemku (*srovnej rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 5487/2017*).

8. Soud prvního stupně také stanovil rozsah tímto rozhodnutím uspokojeného restitučního nároku žalobce v částce 47 069,50 Kč, která odpovídala hodnotě vydaného pozemku a která zdaleka nedosahuje výše neuspokojeného restitučního nároku žalobce (ke dni vyhlášení rozhodnutí i po zohlednění ocenění předmětného náhradního pozemku zůstatek neuspokojeného restitučního nároku žalobce cca 1 428 568,50 Kč); tedy převodem náhradního pozemku není restituční nárok žalobce přečerpán.
9. Námitku promlčení považoval prvoinstanční soud za nemravné zneužití práva na úkor žalobce, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil. Byla to žalovaná, která se vůči žalobci a jeho předchůdcům chovala liknavě a svévolně a již přes 27 let jim odepírá uspokojení restitučního nároku, přičemž průtahy v řízení jsou zaviněny především žalovanou (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, nebo náleží Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 718/11, konkrétně v případě žalobce již byla pravomocně judikována v rozhodnutí Nejvyššího soudu v rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 595/2019*).
10. Žalobce vzal žalobu zpět v části, ve které se domáhal určení, že vlastníkem náhradního pozemku parc. č. xxx v k. ú. xxx je stát a příslušnost hospodařit s majetkem státu k ní vykonává žalovaná, neboť v průběhu řízení byla otázka vlastnictví pozemku postavena na jisto, a to po skončení dědického řízení sp. zn. 25 D 659/2013 po zemřelém Jířím K., kdy předmětný pozemek připadl státu jako odúmrt'. Žalovaná s tímto postupem vyslovila souhlas. Z toho důvodu soud rozhodl o částečném zastavení řízení (výrok I.).
11. Žalobě na nahrazení projevu vůle žalované pak vyhověl výrokem II.
12. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, (dále jen „o. s. ř.“) tak, že přiznal žalobci, jenž byl v řízení zcela úspěšný, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 20 086 Kč, sestávajících se z nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, (dále jen „a. t.“) z tarifní hodnoty ve výši 47 069,50 Kč, tj. 3 020 Kč za každý z pěti úkonů uvedených v § 11 odst. 1 a. t. (převzetí a příprava právního zastoupení, sepis žaloby, replika k vyjádření žalovaného ze dne 1. 11. 2018, replika k vyjádření žalovaného ze dne 21. 10. 2019, účast u jednání před soudem dne 26. 11. 2019) včetně pěti paušálních náhrad výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 4 a. t. a daň z přidané hodnoty ve výši 21 %. Žalobci nárok na náhradu nákladů řízení přiznal, ačkoliv žalobce netvrdil, že by žalovanému zaslal předžalobní výzvu ve smyslu § 142a o. s. ř., protože jsou zde dány důvody hodné zvláštního zřetele, které vyplývají z konkrétních okolností případu (*ke tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. února 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013*).
13. Proti tomuto výrokům II. a III. tohoto rozsudku podala žalovaná včasné a přípustné odvolání, ve kterém namítla nesprávné posouzení otázky převoditelnosti požadovaného náhradního pozemku, neboť je nutné zjišťovat, zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s pozemkem (*viz rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2462/2014, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015 nebo sp. zn. 28 Cdo 220/2005*). Soud prvního stupně žalobci vydal pozemek, aniž by se s argumentací ohledně nevhodnosti pozemku k převodu vypořádal. Na sporném pozemku se nachází územní systém ekologické stability (ÚSES) – Regionální biokoridor, proto je v budoucnu těžko obhospodařovatelný. Obdobným případem se zabýval i Městský soud v Praze, který ve svém

usnesení ze dne 6. 3. 2019, č. j. 13 Co 301/2018 – 308, s poukazem na existenci biokoridoru a problémovost zemědělského obhospodařování rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení. ÚSES je v § 3 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “ZoPK”), definován jako „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“. O důležitosti ÚSES svědčí také fakt, že jejich vytváření je v § 4 ZoPK označeno za veřejný zájem. Prostorový základ ÚSES vytvářejí biocentra a biokoridory, jejichž účelem je uchování či znovuobnovení přirozeného genofondu krajiny, vytvoření sítě ekologicky stabilních území ovlivňujících příznivě okolní ekologicky méně stabilní krajinu a zachování a podpora rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev. Realizaci ÚSES si lze představit jako výsadbu porostu a následnou péči o něj, vytváření jiných protierozních opatření, vytváření opatření k zadržování vody v krajině ve formě drobných retenčních nádrží, vytváření nových či uchovávání funkcí stávajících mokřadů, vytváření opatření ke zpomalování odtoku vody z území apod. Z uvedeného plyne, že na pozemku nelze již nyní (v případě již existujícího ÚSES) nebo v budoucnu (v případě plánovaného ÚSES) efektivně zemědělsky hospodařit. Žalovaná již v řízení před soudem prvního stupně uváděla, že část náhradního pozemku je plochou veřejného vybavení a jeho hlavním využitím je městská a krajinná zeleň rekreačními aktivitami. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že náhradní pozemek je vydání schopný a vhodný jako náhradní pozemek čistě z důvodu toho, že dle něj již byl tento pozemek v minulosti převeden na jiného restituenta a že žalovaná obdobné pozemky nabízí ve veřejných nabídkách, aniž by se však s argumentací žalované ohledně existence ÚSES jakkoliv dále blíže vypořádala. Domáhá se, aby odvolací soud žalobu zamítl a žalované přiznal právo na náhradu nákladů řízení. Při jednání odvolacího soudu žalovaná namítla, že vydání pozemku brání i nařízení předběžné opatření.

14. Žalobce nepovažuje podané odvolání za důvodné. Zdůraznil, že žalovaná něco jiného činí a něco jiného soudům sděluje v rámci probíhajících soudních řízení. V její vlastní nabídce pozemků pro oprávněné osoby figuruje velké množství pozemků nabízených restituentsům, u nichž je přímo žalovaným uvedeno, že tyto nabízené náhradní pozemky jsou dotčeny veřejně prospěšnými opatřeními/biokoridory/ÚSES. Navíc se nejedná o situaci novou, ale žalovaná takto postupuje zcela standardně a po celou dobu, žalobce odkázal na další veřejné nabídky z předchozích let, kde je výslovně uvedeno, že jsou nabízeny pozemky dotčené tzv. veřejně prospěšnými opatřeními. Žalovaná nabízí jako restituční náhradu rovněž pozemky v tzv. zastavitelném území, event. pozemky určené k bydlení (např. nabídka ze dne 5.11.2018, ve které byl nabízen pozemek v k.ú. Opava-Předměstí, okres Opava, KN parc. č. xxx, u kterého žalovaná v nabídce explicitně uvedl, že tento pozemek je určen k funkčnímu využití občanská vybavenost. Tento pozemek již je převeden do vlastnictví restituentsů, žalobce se rovněž pokoušel tento pozemek z veřejné nabídky získat, leč bezúspěšně. Nároky žalobce nejsou k dnešnímu dni stále saturovány, aktuální zůstatek restitučních nároků stále činí částku 2 578 852 Kč (po vyhlášení přezkoumávaného rozsudku bylo žalobci vyhověno nepravomocně rozsudkem Městského soudu v Brně v soudním řízení sp. zn. 16 C 307/2017 ze dne 3. 12. 2019 a nepravomocně rozsudkem Okresního soudu v Semilech v soudním řízení sp. zn. 10 C 62/2018 ze dne 21. 2. 2020). Liknavost a svévole žalované je ve vztahu k žalobci již pravomocně judikovanou skutečností (*viz pravomocná rozhodnutí ve sporech mezi týmiž účastníky, včetně rozhodnutí odvolacích soudů a rozhodnutí dovolacího soudu č. j. 28 Cdo 595/2019-757 ze dne 10. 4. 2019*).
15. Dne 23. 6. 2020 vstoupili do odvolacího řízení vedlejší účastníci s tím, že předmětný pozemek byl již na základě nahrazení souhlasu žalované vydán jim, k tomu doložili rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. 9. 2012, č. j. 34 C 90/2012 – 159 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 21 Co 36/2013 – 193.

16. Žalobce k nároku vedlejších účastníků odkázal na to, že u katastrálního úřadu doposud není zahájeno žádné řízení o vkladu jejich práva, navíc s ohledem na dobu, která uběhla od vydání rozhodnutí, mohl už být jejich restituční nárok zcela uspokojen. Žalobce dále odkazoval na smlouvu o vydání náhradního pozemku uzavřenou mezi vedlejšími účastníky a žalovanou, podle které byl restituční nárok uvedený v rozhodnutích č. j. 34 C 90/2012 – 159 a č. j. 21 Co 36/2013 – 193 zcela vyčerpán.
17. Vedlejší účastníci vysvětlili, že v rozhodnutí jsou uvedeny oba jejich restituční nároky, neboť oba vždy uplatňovaly společně, a zopakovali, že vyčerpána byla pouze část restitučních nároků ve výši uznané žalovanou, která však stále odmítá provést přecenění, a to v rozporu s rozhodnutími soudů, na které odkazovali.
18. Žalovaná pak k tomu uvedla, že pravomocné rozhodnutí ve prospěch vedlejších účastníků je dalším důvodem nevhodnosti vybraného pozemku k uspokojení žalobcova nároku.
19. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně i řízení předcházející jeho vydání podle § 212 a § 212a o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné, i když z jiných důvodů, než v odvolání uvedených.
20. Odvoláním žalované nedotčený výrok I. nabyl samostatně právní moci (§ 206 o. s. ř.) a zůstal proto stranou zájmu odvolacího soudu.
21. Obvodní soud správně mlčky dovodil mezinárodní příslušnost českých soudů v této věci s mezinárodním prvkem představovaným bydlištěm žalobce ve Spolkové republice Německo, vyplývající z čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis), když žalovaná má sídlo v České republice. Rovněž české právo jako právo rozhodné bylo aplikováno správně podle zásady nejužšího vztahu (§ 24 odst. 2 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém).
22. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, potřeba jeho zopakování (doplnění) podle § 213 odst. 2, 4 o. s. ř. pak byla dána pouze cílenějším zkoumáním splnění podmínek vhodnosti žalobcem označeného pozemku k vydání jako náhradního s přihlédnutím ke změně právní úpravy (viz dále) a skutečností souvisejících se vstupem vedlejších účastníků.
23. Z rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. 9. 2012, č. j. 34 C 90/2012 – 159 a Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 21 Co 36/2013 – 193 odvolací soud zjistil, že nabyly právní moci dne 3. 4. 2013 a žalované České republice – Státnímu pozemkovému úřadu bylo uloženo uzavřít s vedlejšími účastníky jako oprávněnými restituenty ve smyslu § 11 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb. smlouvu o převodu pozemku parc. č. xxx v kat. úz. xxx, obec Praha.
24. Z usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 508/13 pak odvolací soud zjistil, že žalobci napadli ústavní stížností rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 14. prosince 2012 č. j. 20 C 321/2011-216, kterým byl stejný pozemek vydán panu Jiřímu K. Jejich ústavní stížnost byla odmítnuta pro nedostatek jejich aktivní legitimace. Zároveň však Ústavní soud podotkl, že otázka přednosti jednotlivých nároků byla ze strany stěžovatelů předestřena zcela legitimně, a toto usnesení nelze vykládat v tom smyslu, že posvěcuje takové jednání pozemkového fondu (nyní Státního pozemkového úřadu), jehož důsledkem by byla jeho libovůle při přidělování určitého pozemku oprávněným osobám.

25. S ohledem na toto nové zjištění o existenci pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. 9. 2012, č. j. 34 C 90/2012 – 159 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 21 Co 36/2013 – 193, vyzval soud žalobce při jednání, aby podal návrh podle § 95 o. s. ř. a vybral si jiný vhodný pozemek (*srov. náleží ze dne 11. listopadu 2003 sp. zn. IV. ÚS 525/02*).
26. Žalobce setrval na svém původním požadavku. Má za to, že by odvolací soud měl zkoumat, zda i v současné době existuje nějaký neupokojený restituční nárok vedlejších účastníků. Poukázal rovněž na to, že žalobci nyní nepodali návrh na zahájení řízení na vklad jejich vlastnického práva do katastru nemovitostí, což u žalobce vzbuzuje důvodné pochybnosti o právní poctivosti jejich jednání v této věci.
27. Vedlejší účastníci vysvětlili, že návrh na vklad vlastnického práva u katastrálního úřadu nepodali proto, že žalovaná jim odmítla součinnost a hodlá proti vkladu dle vlastního sdělení brojit. Dále shrnuli, jak se stále domáhají svých práv na vydání náhradních pozemků u soudů, naposledy v jejich věci rozhodoval Nejvyšší soud usnesením ze dne 26. 9. 2019, kdy odmítl dovolání žalované. Okresní soud v Ústí nad Orlicí v rozsudku ze dne 23. 11. 2018, č. j. 7 C 113/2018 - 150 a rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 6. 6. 2019, č. j. 23 Co 39/2019 – 235 uzavřely, že jednání žalované, kdy odmítá přecenit restituční nároky vedlejších účastníků, je svévolné a odporující zákonu. V době rozhodování těchto soudů byla hodnota restitučního nároku vedlejších účastníků ve vztahu k PÚ 442/02 ve výši 1 0084 790 Kč a v těchto řízeních vydané náhradní pozemky měly hodnotu 397 682,70 Kč. Vedlejší účastníci stále disponují dostatečným nárokem, provedením vkladu k předmětnému pozemku by jejich nárok nebyl přecherpan, ale žalovaná v rozporu se soudními rozhodnutími odmítá přecenit jejich nárok (*viz Stanovisko žalované ze dne 5. 2. 2020*). Dále vedlejší účastníci doložili, že se stále domáhají svých restitučních nároků u soudu, v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 15 C 112/2018, kde podáním ze dne 27. 5. 2020 navrhli připuštění změny žaloby a na místo doposud požadovaného pozemku žádají vydat pozemek parc. č. xxx v kat. úz. xxx, obec Praha, a poukázali na skutečnost, že tento pozemek již jim byl jednou jako náhradní pozemek vydán (*viz změna žaloby ze dne 27. 5. 2020*).
28. Podle aktuálního výpisu z katastru nemovitostí není na vydávaném pozemku vyznačena žádná poznámka o zahájení pozemkových úprav (*viz výpis LV č. xxx, pozemek parc. č. xxx, kat. území xxx, obec Praha*), dne 26. 5. 2020 však vydal Obvodní soud pro Prahu 5 předběžné opatření č. j. 28 C 223/2020 – 52 (řízení vedené Obvodním soudem pod sp. zn. 28 C 223/2020 bylo zahájeno dne 25. 5. 2020 návrhem jiné oprávněné osoby na nahrazení souhlasu žalované s převodem za účelem uspokojení restitučního nároku) a dne 25. 8. 2020 bylo zahájeno vkladové řízení ve prospěch vedlejších účastníků.
29. Žalobce se pokoušel brojit proti vkladovému řízení návrhem na předběžné opatření, který byl usnesením obvodního soudu částečně zamítnut a ve zbytku odmítnut (č.l. 812). Žalovaná pak sdělila, že byla katastrálním úřadem vyzvána k vyjádření s tím, že katastrální úřad vyjádřil předběžný závěr, že návrh na vklad bude zamítnut.
30. Ke dni vyhlášení rozsudku odvolacího soudu dosahoval doposud neuspokojený nárok žalobce hodnoty 1 034 810,55 Kč.
31. Odvolací soud dospěl k závěru, že soud první instance zcela správně zhodnotil všechny sporné otázky této věci a v souladu s právními názory obsaženými v již dříve vydaných soudních rozhodnutích, na která příležitostně odkázal, učinil též správné závěry ohledně existence restitučního nároku žalobce, charakteru pozemků, které byly původním vlastníkům v xxx odňaty, stejně jako

ohledně liknavého a svévolného postupu žalované strany při uspokojování restitučních nároků, stejně tak se zcela správně vypořádal i s námitkou promlčení ze strany žalované. V tomto směru ostatně žalovaná v odvolacím řízení přezkoumávané rozhodnutí ani nenapadá. Odvolací soud pak v tomto směru pro komplexnost a přesvědčivost odůvodnění rozsudku soudu I. stupně mohl na něj zcela odkázat.

32. Jedinou odvolací námitkou je otázka vhodnosti náhradních pozemků, když podmínkou pro vyhovění žalobě na uložení povinnosti bezúplatně převést zemědělský pozemek oprávněné osobě za nevydaný pozemek je skutečnost, aby šlo o pozemek k převodu „vhodný“. V rozhodovací praxi dovolacího soudu není pak sporu o tom, že jako náhradní pozemky lze oprávněné osobě podle zákona o půdě vydat toliko pozemky vhodné, jež by byly zařaditelné do veřejné nabídky. Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osobě jako pozemku náhradního (§ 11a odst. 1 zákona o půdě) přitom nutno hodnotit, zda převodu nebrání zákonné výluky uvedené v ustanoveních § 11 odst. 1 zákona o půdě a § 6 zákona o Státním pozemkovém úřadu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2924/2019, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2372/2019, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2020, sp. zn. 28 Cdo 4010/2019), či zda nejde o pozemek zatížený právy třetích osob (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1568/2011), zda jeho převod není z jiného důvodu zapovězen zákonem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ve vztahu k pozemkům v zastavěném území obce), zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014), případně zda nejde o pozemek zastavěný či tvořící součást areálu (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2364/2017, a ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4447/2017). Tato hlediska je třeba zkoumat vždy se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání (popřípadě pro nevydání) každého takového pozemku posuzovat zcela samostatně, byť s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 220/2005).
33. Odvolací argumentaci žalované shledal odvolací soud zcela neopodstatněnou z následujících důvodů.
34. Pokud vzal obvodní soud v potaz, že žalovaná (resp. její právní předchůdce) už totožný pozemek v minulosti jednomu restituentovi jako náhradní vydal (a jen v důsledku odúmrtě se tento pozemek vrátil do vlastnictví státu s právem hospodaření žalované), tak nepochybně tato úvaha je souladná se závěry judikatury Nejvyššího soudu ohledně nutnosti individuálního posuzování každého pozemku. Nebylo sporu o tom, že předmětný pozemek byl již v minulosti jako náhradní pozemek jinému restituentovi vydán, a žalovaná ani netvrdila, že by v mezidobí nastala nějaká změna v charakteru pozemku, která by jeho vydání bránila.
35. Pokud pak jde o odkaz na rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 6. 3. 2019, č. j. 13 Co 301/2018 – 308, tak tam v posuzovaném případě pozemky byly dotčeny též plánovanou stavbou kanalizace a čistírny odpadních vod, ale zejména došlo v mezidobí mezi vydání uvedeného rozhodnutí a současností k podstatné změně hmotněprávní úpravy, když zákon č. 503/2012 Sb., o SPÚ byl s účinností od 1. 11. 2019 novelizován zákonem č. 229/2019 Sb. Rozhodující pro posouzení, je-li oprávněnou osobou k bezúplatnému převodu žádaný pozemek jako náhradní vhodný, je totiž stav v době vyhlášení rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2430/2016, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2893/2018, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. 28 Cdo 3595/2018). Proto také je v posuzované věci rozhodné znění ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o SPÚ

účinné v době vyhlášení rozsudku (*srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2020, sp. zn. 28 Cdo 4048/2019*).

36. Podle novelizovaného ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o Státním pozemkovém úřadu ve znění účinném od 1. 11. 2019 podle tohoto zákona nebo zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, anebo zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nelze převádět z vlastnictví státu na jiné osoby zemědělské pozemky určené k řešení podle § 2 zákona č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, u kterých je v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav.
37. S ohledem na shora uvedenou změnu právní úpravy tak odvolací uzavírá, že pro pozemek dotčený ekologickým opatřením (biokoridorem) již ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o Státním pozemkovém úřadu ve znění účinném od 1. 11. 2019 překážkou pro vydání dotčeného pozemku nestanoví. Zákon tedy již nezakazuje převádět oprávněným osobám zemědělské pozemky určené na provedení ekologických opatření, tj. pozemky dotčené plánovaným biokoridorem. Navíc již před novelou v *rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 4533/2018 Nejvyšší soud* vysvětlil, že zahrnutí pozemku do ekologického opatření nadregionálního biokoridoru nemusí být překážkou vydání. Povaha biokoridoru sama o sobě nebrání zemědělskému obhospodařování pozemku, ani neznamená, že zemědělské obhospodařování by bylo provázáno těžkostmi, či problémy. Odvolací soud proto také souhlasí s tím, že samo zařazení pozemku do kategorie územní systém ekologické stability (ÚSES) nemá dostatečnou vypovídající hodnotu o tom, zda se jedná o pozemek, u kterého jsou dány jiné problémy s hospodařením či nikoliv. Ostatně bylo prokázáno, že sama žalovaná řadu pozemků zařazených do kategorie územní systém ekologické stability (ÚSES) nabízí ve veřejné nabídce k uspokojení restituentů.
38. Námitka, že část pozemku je plocha veřejného vybavení s rekreačními aktivitami nemá oporu v provedeném dokazování, neboť na pozemku, který není nijak udržován, se nachází pouze vzrostlé dřeviny náletového charakteru. Platí také, že zákon o půdě směřuje především ke zmírnění křivd způsobených vlastníky a uživateli půdy, potažmo jiného zemědělského majetku v době nesvobody. Citovaný předpis jako s jedním z cílů počítá rovněž se zlepšením péče o zemědělskou a lesní půdu obnovou narušených vlastnických vztahů k půdě, avšak z jeho preambule se podává, že tento účel má být podřazen požadavku zmírnění majetkových křivd a v případě konfliktu mu musí ustoupit (*viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2007, sp. zn. 28 Cdo 436/2007, či usnesení téhož soudu ze dne 8. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3588/2011, dále též náleží Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2002, sp. zn. II. ÚS 747/2000, a jeho usnesení ze dne 22. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 101/03*). Proto také nemůže být tomuto hlavnímu účelu (zmírnění majetkových křivd) nadřazeno pouhé možné užívání pozemku k případným rekreačním aktivitám.
39. Ani námitka žalované, že vydání pozemku brání nařízené předběžné opatření, není důvodná. Pro případ, kdy předběžné opatření zakazující žalované disponovat s pozemky bylo vydáno v soudním řízení zahájeném až poté, co nárok na bezúplatný převod totožných pozemků uplatnil jiný oprávněný, Nejvyšší soud dovodil, že nařízení předběžného opatření nebrání tomu, aby soud uložil povinnost bezúplatného převodu pozemků na jinou oprávněnou osobou, než která navrhla vydání předběžného opatření (*viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 158/2012, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4048/2016*).
40. Odvolací soud však jako důvodné vyhodnotil námitky vedlejších účastníků.

41. Podle § 159a odst. 1, 3 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je výrok pravomocného rozsudku závazný jen pro účastníky řízení. V rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány.
42. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. 9. 2012, č. j. 34 C 90/2012 – 159 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2013, č. j. 21 Co 36/2013 – 193 jsou tak závazné pro odvolací soud i v tomto řízení. Jinými slovy – odvolací soud je vázán tím, že soudy již pravomocně a rozhodnutím státního orgánu o nabytí vlastnictví se vedlejší účastníci stali vlastníkem pozemku. Tato skutečnost pak zakládá právní nevhodnost k vydání předmětného pozemku žalobci, neboť pozemek není právně volný.
43. Odvolací soud taktéž připomíná, že judikatura Nejvyššího soudu dovodila nutnost respektování principu právní jistoty účastníků řízení, principu legitimního očekávání a důvěry oprávněných osob ve vymahatelnost soudních rozhodnutí s tím, že je na místě zohlednit právo těch oprávněných restituentů, kteří právo na vydávaný pozemek uplatnily u soudu jako první (*vigilantibus iura scripta sunt*). K otázce přednosti nároků vedlejších účastníků ohledně vydávaného pozemku se pak vyjádřil (*obiter dictum*) rovněž Ústavní soud v usnesení ze dne 25. 3. 2013, sp. zn. III. ÚS 508/13. Odvolací soud má za to, že nelze v pochybení, ke kterému došlo (tj. že soudy stejný pozemek vydaly různým oprávněným osobám pravomocně již dvakrát), pokračovat a znovu shodný pozemek vydat již třetí oprávněné osobě. Současná situace je navíc nepřehledná, protože probíhá vkladové řízení a byť žalovaná soudu zprostředkovala předběžné posouzení věci katastrálním úřadem, nelze předjímat, jak věc bude skutečně vyřešena a zejména kdy se tak stane. Probíhající vkladové řízení je přitom překážkou zápisu vlastnického práva žalobce, kterému by se na základě vyhovujícího rozsudku nedostalo ani „holého vlastnictví“. Za této situace tak nelze žádaný pozemek považovat za vhodný k vydání.
44. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že žalobu zamítl postupem podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř.
45. O nákladech řízení mezi žalobce a žalovanou bylo rozhodnuto podle § 150 o. s. ř., když o možnosti aplikace tohoto ustanovení odvolací soud přítomné poučil při odvolacím jednání dne 25. 6. 2020. Důvody zvláštního zřetele hodné odvolací soud spatřuje ve zcela specifických okolnostech tohoto případu, kdy zahájení řízení zavinila svou liknavostí a dlouhodobým porušováním legitimního očekávání oprávněných osob žalovaná, a zvláště pak v tom, že musela o vydání pozemku vedlejším účastníkům vědět a přesto tuto skutečnost v řízení neoznámila.
46. O nákladech odvolacího řízení vedlejších účastníků bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. s přihlédnutím k tomu, že žalovaní se práva na náhradu nákladů řízení výslovně vzdali.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 5. Proti výroku o nákladech řízení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Praha 10. září 2020

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Beata Szturcová.